

II PLA COMARCAL PER GARANTIR ELS DRETS DE LES PERSONES LGTBI+ I PER LA DIVERSITAT AFECTIVA, SEXUAL I DE GÈNERE AL BAGES (2023-2027)

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Més divers, més Bages
+ LGTBI

Ens impulsor: Consell Comarcal del Bages, Servei de Dones i Polítiques d'Igualtat.

Col.laboració: Oficina de Polítiques d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.

Entitat Presentant/Elaboració: *FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA BALMES (FUB), entitat titular de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC); Centre d'Estudis Interdisciplinaris i de Gènere.*

Amb el suport:

**Diputació
Barcelona**

Índex

1. Presentació.....	3
2. Introducció	4
2.1. Trajectòria i antecedents	4
2.2. El present de les polítiques LGBTI+ a la comarca.....	6
2.3. L'horitzó de les polítiques LGBTI+ a la comarca.....	7
3. Metodologia	8
4. Marc legislatiu	10
5. Pla d'accions. Objectius estratègics	12
5.1. Transversalitzar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere en les diferents àrees de l'ens	12
5.2. Combatre la LGBTIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en els àmbits de l'educació i la joventut	23
5.3. Combatre la LGBTIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit cultural	30
5.4. Combatre la LGBTIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit de la inclusió i la interculturalitat	33
6. Governança, seguiment i avaluació del Pla.....	36
7. Annex.....	38
Annex 1. Taula de síntesi dels resultats de l'avaluació del I Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI).....	38
Annex 2. Participants de l'elaboració del Pla	41

1. Presentació

El treball en les polítiques públiques LGTBI+ dona nous fruits i ens presenta el **II Pla comarcal per garantir els drets de les persones LGTBI+ i per la diversitat afectiva, sexual i de gènere al Bages (2023-2027)**. Aquest Pla dona continuïtat al I Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI), que es va desenvolupar durant el període 2018-2021 a la comarca del Bages. Durant el 2022 es va portar a terme l'avaluació del primer Pla, sense aturar en cap moment la feina en relació amb les polítiques públiques per erradicar les discriminacions per orientació sexual o identitat de gènere, i es va començar a treballar en l'elaboració del segon Pla. El procés per l'elaboració i aprovació d'aquest document ha estat impulsat des de l'Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del Consell Comarcal del Bages, amb el suport de la Diputació de Barcelona i del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere de la Universitat de Vic.

L'objectiu principal d'aquest Pla és continuar treballant per garantir els drets de les persones LGTBI+ a la comarca del Bages a través de la sensibilització i la formació sobre diversitat afectiva, sexual i de gènere i de l'impuls d'accions per erradicar la LGTBIfòbia. Pretén ser una eina i guia útil tant per l'Àrea d'Igualtat del CCB, com per la resta d'àrees de l'ens i pels diferents Ajuntaments de la comarca. Com sempre, des del SAI (Servei d'Atenció Integral) LGTBI del CCB, s'ofereix tot el suport i acompanyament per implementar aquestes polítiques als diferents municipis del Bages.

Tot i que a Catalunya tenim una llei pionera LGTBI+, la **Llei 11/2014 per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia**, la LGTBIfòbia continua present a la nostra societat de múltiples maneres, a vegades molt subtils i d'altres més evidents, atemptant contra la integritat tant de les persones LGTBI+, i al mateix temps, reproduint una desigualtat estructural que invisibilitza, discrimina i/o maltracta a totes aquelles persones que no s'ajusten als criteris del cisheteropatriarcat. Per tant, apostar per unes polítiques públiques LGTBI+ és apostar per una societat més diversa, més lliure i més vivible i agradable per a totes les persones.

Àdria Mazcuñan i Claret

Consellera d'educació, dones i polítiques d'igualtat del Consell Comarcal del Bages.

2. Introducció

2.1. Trajectòria i antecedents

Les polítiques locals per la diversitat sexual i de gènere són un camp de polítiques públiques encara incipient en l'esfera municipal i comarcal del territori català. El seu principal impuls arriba amb la Llei 11/2014, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia” que estableix el desenvolupament d'aquestes accions en l'àmbit local. Abans de la Llei 11/2014, s'observa que l'acció en matèria LGTBI+ a la comarca es centrava sobretot en accions simbòliques i de visibilització al CCB, a Manresa i als municipis més petits. És especialment pioner el cas de l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada, que el 2010 va dur a terme la campanya “Sant Joan t'entén”. Aquesta campanya va incloure xerrades, tallers de prevenció de LGTBIfòbia i la creació d'un fons documental específic, entre altres accions. La rellevància d'aquesta campanya es fa palesa amb la seva inclusió al *Llibre blanc europeu contra l'homofòbia: polítiques locals d'igualtat per raó d'orientació sexual i identitat de gènere* (Coll Planas, 2011).

L'aprovació i desplegament de la **Llei 11/2014** per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, proveeix d'estructura i direcció a l'acció en matèria de polítiques públiques d'igualtat LGTBI+. És arran del desplegament d'aquesta Llei que les polítiques del CCB prenen impuls i s'organitzen amb una visió a llarg termini.

El lideratge d'aquesta acció més estructurada i coordinada al CCB el pren principalment el SIAD i l'Àrea d'igualtat fins a la creació del **SAI LGTBI** el 2018, quan aquest nou servei assumeix la tasca en coordinació amb la resta de l'Àrea d'igualtat.

El principal instrument del qual es dota el CCB és el **Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals**, vigent des del 2018. Aquest Pla tenia per objectiu erradicar les discriminacions per orientació sexual o identitat de gènere a la comarca i pretenia guiar totes les polítiques del Consell Comarcal del Bages i de l'Ajuntament de Manresa, demostrant una clara intenció transversalitzadora i amb un pla d'accions extens i ambiciós.

El Pla parteix del reconeixement de la manca de dades disponibles sobre la situació de les persones LGTBI+ a la comarca i desenvolupa una diagnosi extensa (vegeu annex 1).

Actualment, el contrast dels resultats d'aquella diagnosi ens possibilita continuar ampliant els reptes que s'hi plantejaven i que derivaven en tres objectius estratègics en diversos àmbits d'actuació, incloent l'àmbit domèstic, l'espai públic, l'àmbit educatiu, l'àmbit laboral, l'àmbit sanitari, l'oci i els esports i d'altres qüestions de caràcter més general. El Pla també interpel·lava els àmbits d'actuació de les diferents àrees de l'ens, com ara l'atenció a les persones, la igualtat, l'espai públic, l'àmbit laboral, l'oci i esports i altres qüestions més generals.

En acabar el termini de vigència del I Pla, el SAI del Bages va liderar l'**avaluació** del mateix a través d'una metodologia participativa, que va resultar en un informe en què s'abordava el disseny i la implementació, l'impacte i oferia propostes de millora. Els resultats d'aquest informe han sigut contrastats i ampliat com a part del contingut treballat en les sessions dels Grups de Treball del disseny d'aquest Pla.

D'entrada, l'avaluació observa que els objectius s'adequaven a les necessitats i fites que el CCB es plantejava, però l'elevat nombre d'accions proposades, juntament amb els efectes de la pandèmia i el ritme de l'administració, van dificultar l'assoliment de tots els objectius i accions en els anys previstos. Per altra banda, cal continuar treballant en la recollida d'informació que permeti comptabilitzar els indicadors d'avaluació per tal de fer un bon seguiment i avaluació de les accions.

L'informe d'avaluació considera que cal continuar amb la formació i adaptació de la documentació a les realitats de les persones LGTBI+ a les institucions, tal com s'ha anat fent en els darrers anys. S'assenyala la importància de seguir obrint la mirada cap a la interseccionalitat i reforçar els òrgans de coordinació de polítiques LGTBI+. La consolidació del SAI i la coordinació amb les associacions també és cabdal. Cal seguir treballant en la recollida d'informació sobre les realitats de les persones LGTBI+ a la comarca, així com la necessitat de seguir transversalitzant la perspectiva de diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu i sanitari, garantir la igualtat d'oportunitats a l'àmbit laboral, especialment per a les persones trans i joves, i ampliar la coordinació en l'oci i els esports amb els municipis.

El I Pla té un potencial important per transversalitzar les polítiques de diversitat sexual i de gènere en altres àmbits i per donar-se a conèixer entre les polítiques sectorials. Algunes de les accions més destacades són la creació del SAI, i a un altre nivell, l'impuls d'iniciatives comunitàries com l'espai Transfamílies Bages, l'Espai Iris i la Taula LGTBI, així com la tasca formativa i de coordinació a diversos nivells.

2.2. El present de les polítiques LGTBI+ a la comarca

El present document estratègic pren el nom de **II Pla Comarcal per Garantir els Drets de les Persones LGTBI+ i per la diversitat afectiva, sexual i de gènere al Bages (2023-2027)** i representa un nou impuls als esforços realitzats pel Consell Comarcal del Bages per estructurar i ampliar el desplegament, en el marc de les seves competències, de la Llei 11/2014, i seguir la trajectòria del I Pla. Alhora el Pla té la voluntat d'ampliar el focus i anar a l'arrel d'aquesta discriminació, de forma més sistemàtica i prioritzant dimensions específiques claus en el desenvolupament de les polítiques locals per la diversitat sexual i de gènere.

El II Pla dona continuïtat a la tasca encetada amb el I Pla i s'inspira dels seus objectius, (1) combatre la LGTBIfòbia; (2) visibilització de la diversitat afectivo-sexual i de gènere; i (3) incorporació de la perspectiva LGTBI+ en les diferents àrees de l'ens.

Aquest Pla té una diferència significativa respecte al seu antecessor. Mentre el I Pla abordava de manera extensiva un gran ventall d'àmbits, en el present Pla s'han prioritzat uns àmbits concrets. Aquesta decisió estratègica s'ha pres amb la intenció de comptar amb un Pla realista i amb una capacitat d'incidència més intensa en unes àrees particulars. La tasca en altres àmbits no ha de quedar desatesa, sinó que s'integra en les taques de coordinació i acompanyament que lidera el SAI en relació amb les diverses àrees del CCB.

Els objectius estratègics que el II Pla prioritza són els següents:

En primer lloc, **transversalitzar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere en les diferents àrees de l'ens** per tal que la tasca de les altres àrees i de les polítiques respectives incorporin aquesta mirada de manera integral. En segon lloc, amb la intenció de donar continuïtat al Pla anterior, se seguirà treballant amb els objectius estratègics de **combatre la LGTBIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere**, però de manera focalitzada: en **l'educació i la joventut**, en la línia de posar el focus en infants i joves i treballar des d'un àmbit clau com ho és l'educació. També es treballarà de manera reforçada en **l'àmbit cultural**, una dimensió paradigmàtica per promoure la visibilitat i la transformació d'imaginari entorns la sexualitat i el gènere i on s'identificava molt recorregut per explorar a partir de les accions ja empreses. Finalment, es posarà el focus en **l'àmbit de la inclusió i la interculturalitat**, un àmbit poc explorat per les polítiques LGTBI+, però amb importància estratègica a la comarca donat que estem en un territori de convivència entre poblacions de cultures i orígens diversos.

2.3. L'horitzó de les polítiques LGTBI+ a la comarca

El Pla preveu generar un impacte a llarg termini que transcendeixi la seva execució, aprofundint i desenvolupant els seus objectius estratègics en propers mandats. Això es farà transversalitzant la perspectiva LGTBI+, combatent la LGTBIfòbia i promovent la diversitat sexual i de gènere en àmbits específics i amb nous instruments.

A més, el Pla proposa una perspectiva que tracta de promoure polítiques per la diversitat sexual i de gènere que vagin més enllà de les poblacions LGTBI+. És a dir que si bé la millora de les vides de les persones gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexe està al centre d'aquestes polítiques, l'objectiu és de fet transformar com la societat ordena i norma les experiències sexuals i de gènere. Per tant, es tracta de fer polítiques que millorin la vida de tota la ciutadania donat que d'una manera o altra totes les persones estan marcades per un sistema heterocispatricarcal que determina les maneres de viure i fer a la societat.

De forma més concreta, el Pla estableix objectius i estratègies amb òrgans d'avaluació i revisió que permetran la seva adaptació a nous contextos i necessitats, garantint la seva efectivitat i rellevància a llarg termini. De fet, la millora del seguiment, avaluació i governança d'aquestes polítiques són un dels reptes més importants de l'execució d'aquest II Pla.

Alhora, aquest Pla dona continuïtat a l'obertura cap a la interseccionalitat del Pla anterior, que marca la direcció de les polítiques LGTBI+, així com de les altres polítiques tant d'igualtat com sectorials. La perspectiva interseccional ens convida a fer una mirada més complexa i integral sobre l'abordatge de les desigualtats, tenint en compte com la posició respecte els eixos de desigualtat (com el gènere, l'edat, la racialització, etc.), genera experiències de desigualtat específiques. Les polítiques públiques sobre desigualtats acostumen a abordar un eix de discriminació únic i és per això que sovint les experiències concretes de les poblacions sobre les quals es dissenyen polítiques públiques no aborden les experiències i desigualtats en la seva complexitat. En aquest sentit, aquest Pla ha de tenir en compte que la població LGTBI+ del Bages està alhora travessada per desigualtats vinculades a l'edat, l'origen, la salut, la classe social, el gènere o la diversitat cultural i religiosa.

El I Pla ha contribuït al treball del Consell Comarcal per ampliar la mirada cap a la interseccionalitat. Es pot observar com diferents àrees de l'ens la tenen en compte en els seus instruments de planificació, com és el cas del Pla d'Igualtat, Protocol de Violències Sexuals, el

Pla d'Acció Comunitària i Inclusió Social i el Protocol de Joventut, que incorporen aquest enfocament en els seus marcs conceptuals, valors, línies estratègiques o objectius.

Així doncs, el Pla actual aspira a incrementar la presència de l'eix de diversitat sexual i de gènere en les altres polítiques i àrees de la comarca, però també reconeix el repte de transversalitzar la interseccionalitat a nivell metodològic en el disseny i la implementació d'aquests instruments de planificació estratègica. Això pot tenir un impacte crucial a nivell de l'administració que eventualment derivi en la generació de polítiques públiques més efectives i socialment justes.

3. Metodologia

L'estratègia metodològica emprada per dissenyar aquest Pla es basa en tres tècniques: la revisió documental, les entrevistes i el Grup de Treball.

Pel que fa a les tècniques de recollida i sistematització d'informació, s'ha dut a terme una **revisió documental** utilitzant l'anàlisi de contingut. Aquesta revisió tenia com a objectiu presentar un punt de partida de les polítiques LGTBI+ al Bages, ubicant les qüestions més rellevants de les polítiques existents i comprenent com dialoguen amb la diversitat sexual i de gènere.

L'abast de la revisió inclou una selecció de documents facilitats pel mateix CCB i que es recullen a la següent taula:

Títol del document	Anys en vigor	Responsable
Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI)	2018-2021	Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del CCB i Ajuntament de Manresa
Pla Comarcal de Joventut del Bages (2020-2024)	2020-2024	Àrea d'Educació, Cultura i Joventut
IV Pla d'Igualtat de gènere a la comarca del Bages, del 2021	2021-2025	Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat
Protocol davant les violències sexuals en espais públics d'oci a la comarca del Bages	2021	Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat i Àrea de Joventut

PLACI (Pla d'Acció Comunitària per a la Inclusió Social), 2022-2026	2022-2026	Servei d'Inclusió Social, Acollida i Envel·liment del CCB
Avaluació del I Pla Comarcal per garantir els drets de les persones Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals (LGTBI) 2018-2021	2021	Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del CCB

Els resultats d'aquesta revisió s'han complementat amb les **entrevistes a informants clau**. S'ha entrevistat a l'autora del I Pla LGTBI, a la tècnica d'Igualtat de Sant Joan de Vilatorrada, a la tècnica del SAI Bages i a la Consellera de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del CCB. Aquestes entrevistes han servit per recopilar informació sobre l'execució de l'anterior Pla (en termes de disseny, execució i avaluació), així com per recollir aprenentatges, experiències i propostes de millora per dissenyar el present Pla.

L'elaboració d'aquest Pla ha estat encapçalada pel **Grup Motor**, format per la cap de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del CCB, les tècniques del SAI LGTBI i del SIAD del CCB, la cap de la Secció de Suport al Territori en Polítiques d'Igualtat de la Diputació de Barcelona, el tècnic de l'Oficina de Polítiques d'Igualtat de la DB i dues persones investigadores del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere (UVic-UCC). Aquest grup s'ha trobat diverses vegades per tal d'anar fent seguiment del procés.

L'estratègia metodològica també ha donat un paper central al **Grup de Treball**, format per les professionals del Grup Motor i personal tècnic del CCB amb coneixements i àrees d'expertesa diversa però amb interès per l'eix de diversitat sexual i de gènere. Han participat d'aquest grup les caps i algunes tècniques de les àrees de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat, de l'Àrea d'Educació, Cultura i Joventut, del Servei d'Inclusió Social, Acollida i Envel·liment, de l'Àrea de Promoció Econòmica i Desenvolupament Rural, de l'Oficina de Rehabilitació i Habitatge i de l'EAIA. També han participat les tècniques d'igualtat i de joventut d'alguns municipis.

S'han dut a terme tres sessions d'entre dues i tres hores del Grup de Treball entre gener i maig del 2023. El contingut treballat a les sessions ha estat el següent:

- Sessió I. Presentació de la metodologia, contrast dels resultats de la revisió documental i les entrevistes i identificació de necessitats.

- Sessió II. Formació, validació d'eixos i objectius i recull de propostes d'accions.
- Sessió III. Revisió de l'esborrany del Pla.

També s'ha treballat amb dos **Grups de Treball Ampliats**. Un dels grups es va conformar amb diferents agents rellevants de la comarca dels àmbits de la salut, l'educació, la inclusió, la seguretat i els esports, juntament amb les professionals del Grup Motor. L'altre grup es va generar amb persones a títol individual i entitats LGTBI+ de la comarca. Ambdós grups s'han trobat una vegada per tal d'expressar les seves inquietuds i identificar les seves necessitats, relació a les polítiques per la diversitat afectiva, sexual i de gènere.

Per últim, es va realitzar una **enquesta per a regidores i regidors** d'Igualtat dels Ajuntaments per tal de fer-los participants de l'elaboració del nou Pla i poder recollir les necessitats i demandes dels municipis.

Als annexes es troben els noms i cognoms de les persones que han participat en aquests grups.

4. Marc legislatiu

Com es destaca a l'inici d'aquest document, l'octubre del 2014 s'aprova al Parlament de Catalunya la «Llei 11/2014, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia», un punt d'inflexió fonamental pel desenvolupament de les polítiques per la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit local i comarcal. La llei s'emmarca en l'Estatut d'Autonomia, que estableix que «els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'erradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones» (art. 40.8). Entre els seus principals objectius es troben «desenvolupar i garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI), i evitar-los situacions de discriminació i violència, per assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat», tal com s'assenyala en el preàmbul de la llei. La llei estableix mesures en els àmbits de l'educació, la cultura, el lleure i l'esport, el mercat laboral, els mitjans de comunicació, la salut, la privació de llibertat, la formació i sensibilització de professionals, l'atenció des de serveis socials o el reconeixement de la diversitat familiar.

En clau catalana també s'han de tenir en compte les lleis que legislen en relació amb dos dels reptes que es planteja aquest Pla. En primer lloc, la Llei 14/2010 «dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència» que, tal com recull en el seu preàmbul, desplega l'article 17 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya el qual reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre «l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social».

En segon lloc, i de recent aprovació, la Llei 19/2020 «d'igualtat de tracte i no discriminació» que, també en el seu preàmbul, estableix que «l'objectiu de la Llei d'igualtat de tracte i no discriminació és establir els principis i regular les mesures i els procediments per a garantir i fer efectius el dret a la igualtat de tracte i a la no discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial d'aplicació d'aquesta llei per raó, entre altres, de nacionalitat, ètnia, color de pell, religió, origen cultural o LGTBI-fòbia».

Hi ha una tercera llei d'àmbit català que afecta aquest Pla i és la modificació de la Llei 5/2008 (Llei 17/2020) del dret de les dones a erradicar la violència masclista, que inclou de manera explícita l'atenció a dones trans.

En l'àmbit espanyol, comptem amb la Llei 15/2022 per la igualtat de tracte i la no discriminació, que amplia el focus i inclou, per exemple, la discriminació interseccional i per raó d'identitat sexual o expressió de gènere en diversos àmbits. Cal destacar la recent Llei 4/2023 per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI+, la primera llei explícitament en aquesta matèria a l'estat espanyol que recull drets ja reconeguts a Catalunya i altres de nous. Aquesta nova llei inclou mesures per protegir les persones LGTBI+, per exemple, amb els esforços contra la despatologització, la prohibició de teràpies de conversió, la filiació dels fills de parelles lesbianes i els drets de les persones intersexuals i sent una mesura central el dret a la rectificació registral relativa al sexe. Afecta a moltes àrees i polítiques, com l'àmbit laboral, de la salut, l'administratiu i l'educatiu, però també l'àmbit social i d'oci. A més, imposa sancions administratives a aquest efecte (art.79).

En l'àmbit europeu cal esmentar la Directiva 2000/78/CE del Consell, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en el lloc de treball i en l'ocupació, i la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, que consagra la prohibició de discriminació per orientació sexual com a dret primari de la Unió. A més, l'article 21.1 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea prohibeix qualsevol discriminació per raó de sexe o orientació

sexual, entre altres motius (2000), una prohibició que és competència de les institucions europees, tal com assenyala l'article 19 del Tractat de funcionament de la Unió Europea (Parlament Europeu, Consell de la Unió Europea & Comissió Europea, 2000). La legislació europea compta també amb les resolucions del Parlament Europeu del 8 de febrer de 1994, del 18 de gener de 2006, del 24 de maig de 2012 i de l'11 de març de 2021, relatives a la igualtat de drets de lesbianes i gais, a la lluita contra la discriminació i l'homofòbia i a la declaració de la UE com a zona de llibertat per a les persones LGTBI+ davant els atacs a aquests drets per part de certs estats de la UE.

Pel que fa a l'àmbit internacional, cal tenir en compte que l'any 2006 es redacten els Principis de Yogyakarta sobre l'aplicació del dret internacional dels drets humans a les qüestions relacionades amb l'orientació sexual i la identitat de gènere. Aquests principis marquen els estàndards bàsics perquè les Nacions Unides i els estats membres avancin en matèria dels drets humans de les persones LGTBI+. A més, el mandat de la mateixa Organització de les Nacions Unides declara en la Resolució 17/19 del Consell de Drets Humans (2011) el dret a la igualtat de tracte davant de la llei i el dret a ser protegits contra la discriminació per diversos motius, entre els quals es troba l'orientació sexual i la identitat de gènere.

5. Pla d'accions. Objectius estratègics

Aquest Pla proposa posar el focus en quatre àmbits prioritaris: transversalitat, educació i joventut, cultura, i inclusió i interculturalitat, dels quals en deriven quatre objectius estratègics. A continuació es detallen, per cada objectiu estratègic, els objectius específics amb les accions a implementar i els seus respectius indicadors d'avaluació, àrees implicades i periodicitat.

5.1. Transversalitzar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere en les diferents àrees de l'ens

La creació del SAI LGTBI Bages ha impulsat les polítiques LGTBI+ de la comarca que, seguint l'esperit del I Pla, ha tingut una voluntat de transversalitzar-se en altres àrees i polítiques. En aquest sentit, s'identifica un creixent nombre de plans i protocols posteriors al I Pla que inclouen marcs legislatius amplis i exhaustius que justifiquen i detallen les obligacions en matèria d'igualtat home-dona i diversitat sexual i de gènere a les persones responsables de l'execució d'aquests. A més, els documents revisats dialoguen amb el Pla LGTBI, especialment

el Pla d'Igualtat, que explicita molt clarament el vincle de les polítiques LGTBI+ amb les d'igualtat home-dona a partir d'una concepció àmplia del gènere.

Totes les polítiques públiques tenen efectes interseccionals, de manera que qualsevol acció tindrà un impacte en l'eix de diversitat sexual i de gènere, encara que no s'hi incorpori específicament.

Per tal de posar èmfasi en aquest eix i seguir incorporant la mirada LGTBI+ de forma sistemàtica, cal continuar formant al personal tècnic i polític de les diferents àrees del Consell Comarcal del Bages i dels Ajuntaments de la Comarca.

La comunicació externa dels ens és important per la visibilització i la inclusió de la diversitat afectiva, sexual i de gènere. És per això que cal seguir adaptant la documentació i formularis del Consell i els Ajuntaments per tal que reconguin la diversitat d'identitats i models familiars.

D'altra banda, la visibilitat institucional s'ha fet palesa a partir d'accions a l'espai públic en diades internacionals o a través de campanyes de comunicació. Aquest tipus d'accions simbòliques i de visibilitat a l'espai públic ha tingut força recorregut i s'aposta per seguir posant en relleu el compromís de la comarca amb les persones LGTBI+, introduint, a més, la qüestió de la intersexualitat.

Tot i això, la comarca és gran i està formada per molts municipis amb característiques diferents, alguns d'ells molt petits, i es segueix observant la tendència de moltes persones LGTBI+ d'anar cap a les ciutats per relacionar-se o gaudir d'ofertes d'oci. El nou Pla es planteja el repte d'aprofundir en el coneixement de la realitat LGTBI+ dels municipis més petits per tal de poder-hi desplegar accions adients per millorar el benestar de les persones que hi viuen.

Per últim, es pretén millorar la governança i la coordinació del Pla per aconseguir implicar en la implementació i seguiment del Pla un ventall més ampli d'agents per tal de maximitzar-ne l'impacte i assegurar la representativitat del major número possible d'agents rellevants. En aquest sentit, és clau fomentar l'incentiu d'espais de participació i coordinació de les polítiques LGTBI+ però també amb agents clau, com per exemple les professionals que d'atenció a les persones. Cal destacar que malgrat l'associacionisme a la comarca ha crescut els darrers anys, necessita suport per consolidar-se.

Un altre aspecte clau a tenir en compte és la difusió del SAI LGTBI del Bages a la ciutadania i als diferents professionals de la comarca, donar a conèixer aquest servei és un pas imprescindible

pel seu èxit. Alhora, el desplegament d'aquest servei permet augmentar la vinculació amb projectes ja operatius directament beneficiosos per la ciutadania com TransFeina Manresa/Bages.

Transversalitzar l'eix de diversitat sexual i de gènere a les polítiques i àrees del CCB i els municipis és un objectiu que travessa els altres objectius i accions i permet un canvi estructural també en la manera de pensar en els impactes de les nostres polítiques.

Objectius específics:

- Capacitació de la plantilla comarcal
- Capacitació dels i les representants polítiques del CCB
- Capacitació de les plantilles municipals
- Capacitació dels i les representants polítiques
- Incorporar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere en la planificació comarcal
- Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere des de diferents àrees del Consell Comarcal del Bages
- Millorar la governança del Pla
- Millorar la coordinació del Pla en l'àmbit de les polítiques d'igualtat de la comarca
- Establir espais de participació en les polítiques LGTBI+
- Establir espais de coordinació amb agents clau LGTBI+ de la comarca o que atenen a persones LGTBI+
- Promoure la incorporació de tots els municipis de la comarca a les polítiques del Pla
- Conèixer la realitat LGTBI+ dels municipis petits de la comarca
- Difusió del SAI Bages a la ciutadania i als diferents professionals de la comarca
- Garantir que la documentació del CCB i dels Ajuntaments de la comarca reconegui la realitat de les persones LGTBI+
- Commemoració de les diades LGTBI+ al CCB i als municipis de la comarca
- Visibilitzar les intersexualitats
- Promoció de la inserció laboral de les persones trans* i altres persones del col·lectiu LGTBI+ residents al Bages a través del Projecte TransFeina Manresa/Bages

Objectiu específic	Codi d'acció	Acció	Indicadors	Àrees implicades	Periodicitat
Capacitació de la plantilla comarcal	1.1.	Sessió formativa d'introducció a la diversitat sexual i de gènere de 4 hores a tot el personal de les diverses àrees del CCB	Nombre de persones que han rebut la formació i àrees a les que pertanyen/ Percentatge de personal format per àrees respecte a la plantilla/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - totes les del CCB	Curt termini
	1.2.	Sessió d'aprofundiment sobre polítiques municipals de diversitat sexual i de gènere amb continguts específics per àrees de 4 hores al personal de les diverses àrees del Consell Comarcal	Nombre de persones que han rebut la formació i àrees a les que pertanyen/ Percentatge de personal format per àrees respecte a la plantilla/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - totes les del CCB	Llarg termini
Capacitació dels i les representants polítics del CCB	1.3.	Sessió formativa d'introducció a les polítiques municipals per la diversitat sexual i de gènere de 2 hores de durada adreçada al Consell de Presidència del CCB	Nombre de persones que han rebut la formació i àrees a les quals pertanyen/ Percentatge de consellers/es format respecte al total/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - totes les del CCB	Curt termini
Capacitació de les plantilles municipals	1.4.	Sessió formativa d'introducció a la diversitat sexual i de gènere de 4 hores a tot el personal de les diverses àrees dels Ajuntaments de la	Nombre de persones que han rebut la formació i municipis als quals pertanyen/ Percentatge de personal format respecte al total de	Igualtat - Ajuntaments	Curt termini

		comarca	municipis/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa		
	1.5.	Sessió d'aprofundiment sobre polítiques municipals de diversitat sexual i de gènere amb continguts específics per àrees de 4 hores al personal de les diverses àrees dels Ajuntaments de la comarca	Nombre de persones que han rebut la formació i municipis als quals pertanyen/ Percentatge de personal format respecte al total de municipis/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - Ajuntaments	Llarg termini
Capacitació dels i les representants polítics	1.6.	Sessió formativa d'introducció a les polítiques municipals per la diversitat sexual i de gènere de 2 hores de durada adreçada a alcaldes, regidors i regidores de la Comarca	Nombre de persones que han rebut la formació i municipis als quals pertanyen/ Percentatge de regidors/es formats/des respecte al total de municipis/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - Ajuntaments	Curt termini
Incorporar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere en la planificació comarcal	1.7.	Incorporació d'accions que específicament abordin la diversitat sexual i de gènere i la promoció dels drets LGTBI+ als plans i programes del Consell Comarcal	Memòria d'accions específiques planificades/ Grau d'execució i avaluació de les accions en el moment d'avaluació d'aquest Pla/ Percentatge de plans que han incorporat accions específiques respecte al total de Plans elaborats	Igualtat - totes les del CCB	De forma permanent
	1.8.	Identificació de referents en totes les àrees del Consell	Llistat d'àrees amb referents identificats/ Percentatge d'àrees	Igualtat - totes les del CCB	Curt termini

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

		Comarcal per tal d'establir mecanismes de coordinació clars i seguiment de les accions planificades	amb referents respecte al total d'àrees		
Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere des de diferents àrees del Consell Comarcal del Bages	1.9.	Incorporar imatges de famílies i persones diverses a les campanyes de totes les àrees de l'ens des d'una perspectiva interseccional	Nombre de campanyes realitzades/ Àrees que han promogut les campanyes/ Imatges i continguts de les campanyes	Totes les del CCB	De forma permanent
	1.10.	Incorporar un llenguatge i imatge inclusius, des d'una perspectiva interseccional, en la comunicació del CCB	Nombre d'accions comunicatives inclusives realitzades/ Àrees que han promogut les accions/ Imatges i continguts de les accions	Comunicació	De forma permanent
Millorar la governança del Pla	1.11.	Establir una Comissió tècnico-política de seguiment i avaluació del Pla formada per la Conseller/a de l'Àrea d'Igualtat del CCB, la cap d'Àrea, les tècniques del SAI i SIAD i les i els caps d'Atenció a les Persones del CCB, que faci 2 trobades anuals	Actes que recullen els acords presos en les diverses trobades de la Comissió/ Nombre de reunions de coordinació realitzades/ Calendari de les reunions i periodicitat/ Nombre de referents que han participat activament a la comissió/ Valoració de les persones participants	Igualtat - totes les del CCB	De forma permanent
Millorar la coordinació del Pla en l'àmbit de les polítiques d'igualtat de	1.12.	Mantenir el Fòrum d'Igualtat com a espai de coordinació de les polítiques de gènere i LGTBI+ format per regidores i regidors d'Igualtat	Nombre de reunions de coordinació realitzades/ Calendari de les reunions i periodicitat/ Nombre de referents que han participat activament	Igualtat	De forma permanent

la comarca		dels municipis de la comarca, amb un mínim de 2 trobades anuals	al fòrum		
Establir espais de participació en les polítiques LGTBI+	1.13.	Consolidar la Taula comarcal LGTBI+ amb la participació de serveis vinculats a diverses àrees (educació, salut, esports, seguretat, entitats, etc.) amb trobades mínim un cop l'any. Acció conjunta amb l'Ajuntament de Manresa	Nombre de reunions de coordinació realitzades/ Calendari de les reunions i periodicitat/ Nombre de referents que han participat activament a la taula/ Valoració de les persones participants de la taula	Igualtat	De forma permanent
	1.14.	Establir una Taula de coordinació de les polítiques LGTBI+ entre els municipis dels i les tècniques d'Igualtat o de les referents d'aquest àmbit de polítiques dels municipis de la comarca amb trobades un cop l'any	Nombre de reunions de coordinació realitzades/ Calendari de les reunions i periodicitat/ Nombre de referents que han participat activament a la taula/ Nombre de municipis amb representació a la taula/ Valoració dels participants de la taula	Igualtat - Ajuntaments	De forma permanent
	1.15.	Jornada anual amb entitats i persones LGTBI+ de la comarca per promoure la seva participació en les polítiques LGTBI+ realitzades i recollir propostes de millora	Nombre de jornades realitzades/ Programa d'activitats/ Nombre de persones assistents/ Valoració de les persones assistents	Igualtat	De forma anual
Establir espais de coordinació	1.16.	Reunió anual amb Servei de Trànsit per millorar la	Nombre de reunions realitzades/ Accions	Igualtat	De forma

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

amb agents clau LGTBI+ de la comarca o que atenen a persones LGTBI+		coordinació, recollir propostes i fer retorn de les necessitats detectades	derivades		anual
	1.17.	Reunió anual amb l'Oficina d'Atenció a la Víctima de Mossos d'Esquadra per millorar la coordinació, recollir propostes i fer retorn de les necessitats detectades	Nombre de reunions realitzades/ Accions derivades	Igualtat	De forma anual
Promoure la incorporació de tots els municipis de la comarca a les polítiques del Pla	1.18.	Vetllar per l'adhesió de tots els municipis al II Pla LGTBI+ del Bages	Nombre de municipis adherits al Pla respecte al total de municipis de la comarca/ Nombre de nous municipis adherits al Pla en aquests 4 anys/ Tipologia i nombre d'accions realitzades per adherir nous municipis	Igualtat - Ajuntaments	Curt termini
	1.19.	Fomentar la creació d'una Comissió de seguiment i avaluació del Pla interna de cada municipi de la comarca	Nombre de comissions creades/ Llistat de municipis amb una comissió creada/ Periodicitat de les reunions realitzades/ Actors que participen a les comissions per municipi	Igualtat - Ajuntaments	De forma permanent
Conèixer la realitat LGTBI+ dels municipis petits de la	1.20.	Elaboració d'un estudi sobre la realitat de les persones LGTBI+ en els municipis petits de la comarca que	Existència de l'estudi/ Nombre i perfil de les persones entrevistades/ Nombre de municipis participants/	Igualtat - Ajuntaments de municipis petits	Llarg termini

comarca		formuli un estat de la qüestió dels principals reptes i propostes de polítiques adaptades a aquest context	Percentatge de municipis participants respecte al total de municipis de menys de 3000 habitants de la comarca/ Síntesi de l'estat de la qüestió i de les principals propostes/ Acte de presentació de l'informe final/ Nombre d'assistents/ Valoració de la presentació per part de les persones assistents		
Difusió del SAI Bages a la ciutadania i als diferents professionals de la comarca	1.21.	Presentació del Pla	Realització de la presentació/ Programa d'activitats/ Nombre de persones assistents/ Valoració de les persones assistents	Igualtat	Curt termini
	1.22.	Presentacions del servei als municipis de la comarca	Nombre de presentacions fetes/ Nombre de municipis de les presentacions/ Nombre d'assistents a les presentacions/ Nombre d'accions de difusió del servei realitzades	Igualtat - Ajuntaments	De forma permanent
	1.23.	Difusió dels materials i les campanyes de sensibilització del SAI	Nombre de materials difosos/ Nombre de campanyes realitzades/ Tipologia de materials i campanyes/ Nombre de serveis que han rebut aquest material i campanyes/	Igualtat	De forma permanent

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

			Tipologia de serveis que han rebut aquest material i campanyes/ Valoració dels serveis		
Garantir que la documentació del CCB i dels Ajuntaments de la comarca reconegui la realitat de les persones LGTB	1.24.	Incorporar l'opció no binària en els formularis adreçats a la ciutadania on es demani el gènere	Reunions realitzades per tal d'introduir el canvi en els formularis/ Estat dels formularis al final del mandat/ Llistat d'àrees que han incorporat la modificació	Igualtat – totes les àrees del CCB i els Ajuntaments	De forma permanent
	1.25.	Reconèixer la diversitat familiar en els formularis	Nombre de documents canviats/ Nombre de serveis que han incorporat aquest canvi/ Tipologia de serveis que han incorporat aquest canvi/ Tipologia de documents que han incorporat aquest canvi	Igualtat – totes les àrees del CCB i els Ajuntaments	De forma permanent
	1.26.	Incorporar el nom sentit en els documents o formularis adreçats a la ciutadania	Nombre de documents o formularis canviats/ Nombre de serveis que han incorporat aquest canvi/ Tipologia de serveis que han incorporat aquest canvi/ Tipologia de documents i formularis que han incorporat aquest canvi	Igualtat - totes les àrees del CCB i els Ajuntaments	De forma permanent
Commemoració de les	1.27.	Accions de sensibilització al CCB	Nombre i nom d'accions realitzades/	Igualtat	De forma

diades LGTBI+ al CCB i als municipis de la comarca		per les principals diades (17M, 28J, octubre trans)	Nombre i relació d'accions commemoratives realitzades/ Nombre de participants en les accions commemoratives/ Nombre de posts sobre les diades a les xarxes del CCB		anual
	1.28.	Accions de sensibilització a l'espai públic als municipis de la comarca per les principals diades: 17M, 28J i octubre trans	Nombre d'accions de sensibilització a l'espai públic/ Tipologia d'accions de sensibilització a l'espai públic/ Valoració de les persones assistents/ Nombre d'ajuntaments participants	Igualtat - Ajuntaments	De forma anual
	1.29.	Publicacions a xarxes per les diades LGTBI+: visibilitat lèsbica, visibilitat bisexual, visibilitat trans, visibilitat intersex, etc.	Nombre de publicacions realitzades/ Nombre de vistes a les xarxes socials	Igualtat	De forma anual
Visibilitzar les intersexualitats	1.30.	Activitat en el marc del dia de la visibilització intersexual a través de posts, cine-fòrums, clubs de lectura o altres accions	Nombre d'activitats realitzades/ Nombre d'assistents/ Valoració dels assistents	Igualtat	Mitjà termini
Promoció de la inserció laboral de les persones trans* i altres	1.31.	Estudi sobre el col·lectiu trans* al Bages i el seu vincle amb el mercat de treball	Existència de l'estudi/ Nombre i perfil de les persones entrevistades/ Nombre de municipis participants/ Síntesi	Promoció econòmica - Igualtat	Curt termini

persones del col·lectiu LGTBI+ residents al Bages a través del Projecte TransFeina Manresa/ Bages			de l'estat de la qüestió i de les principals propostes/ Publicació de l'estudi/ Acte de presentació de l'informe final/ Nombre d'assistents/ Valoració de la presentació per part de les persones assistents		
	1.32.	Campanya de difusió del Projecte TransFeina	Accions realitzades/ Nombre de persones trans beneficiades pel projecte/ Valoració del projecte per part de les persones participants	Promoció econòmica - Igualtat	Mitjà termini
	1.33.	Sessió formativa de 4 hores a tècnics/ques de promoció econòmica i persones que fan prospecció empresarial a la comarca	Nombre de persones que han rebut la formació/Listat de municipis que participen a la sessió/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Promoció econòmica - Igualtat	Mitjà termini

5.2. Combatre la LGTBIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en els àmbits de l'educació i la joventut

En aquest àmbit es busca promoure el desenvolupament acadèmic i personal de les persones joves, infants i adolescents sense patir discriminació i violència. Això només és possible en un context on es fomenti la generació de relats diversos entorn el gènere i la sexualitat.

A la comarca, l'heterosexisme a l'àmbit educatiu segueix sent una qüestió crucial per abordar, especialment tenint en compte que les escoles i instituts són espais on es fonamenta i consolida el binarisme de gènere, apuntalant-se així el sistema sexe-gènere i donant lloc a l'assetjament LGTBIfòbic, que comença a la primària. S'identifica una manca d'incidència del discurs contra la LGTBIfòbia i de foment de la diversitat sexual i de gènere en els centres

educatiu. Això és degut, en part, als tallers esporàdics que es realitzen sense capacitat de transformar el currículum. D'altra banda, els silencis i desconeixement del professorat sobre aquestes qüestions i el fet que molts i moltes es trobin a l'armari, demostra que la normativitat d'aquests espais és, per definició, excloent. A més, això dificulta que els i les infants, adolescents i joves tinguin referents.

Aquest Pla es planteja com a repte la introducció de la diversitat sexual i de gènere als projectes dels centres amb activitats específiques i seguint amb la generació i difusió de materials. També es vol aprofundir i ampliar la sensibilització a la comunitat educativa, interpel·lant a les famílies o els agents d'educació en el lleure.

Els silencis als centres també es manifesten en la manca d'espais de socialització entre iguals a la comarca i projectes adreçats expressament a joves LGTBI+. Si bé l'Espai Iris està començant a revertir aquesta situació i existeixen projectes de lleure que tracten d'incorporar la perspectiva LGTBI+, s'aspira a la promoció i consolidació d'espais de lleure i oci que incorporin la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere de forma integral i d'altres específics persones LGTBI+. En aquest sentit, l'àmbit esportiu és un espai que es prioritzarà per treballar la LGTBIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere.

En resum, el Pla posa el focus en tots els àmbits de l'educació formal i no formal i en el col·lectiu de joves per promoure la diversitat sexual i de gènere i combatre la LGTBIfòbia en uns grups socials que són estratègics per revertir l'actual situació d'injustícia social.

Objectius específics:

- Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere en la comunitat educativa en general i entre infants i adolescents, en concret
- Consolidar l'espai de socialització entre adolescents entorn la diversitat sexual i de gènere
- Sensibilitzar la comunitat educativa en la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere
- Generar i/o difondre material pedagògic per sensibilitzar sobre la diversitat afectiva, sexual i de gènere adreçat als àmbits de l'educació, el lleure i la joventut
- Sensibilitzar sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit esportiu

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Objectiu específic	Codi d'acció	Acció	Indicadors	Àrees implicades	Periodicitat
Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere en la comunitat educativa en general i entre infants i adolescents en concret	2.1.	Dedicar un dels anys del Consell dels Infants al tema de la diversitat sexual i de gènere	Programa de treball/ Nombre d'infants participants/ Valoració de l'activitat pels infants	Igualtat Educació -	En algun dels quatre anys d'implementació del Pla
	2.2.	Tenir en compte la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere a la trobada anual de delegats i delegades quan s'aborden els temes que afecten a l'alumnat	Accions realitzades per tal d'incorporar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere a les trobades anuals/ Nombre de delegats participants/ Valoració de les accions específiques	Igualtat Joventut -	De forma permanent
	2.3.	Incloure la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere al Bages Educa cada any	Accions realitzades per tal d'incorporar la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere als esdeveniments anuals de Bages Educa/ Nombre de persones assistents/ Valoració de les accions específiques	Igualtat Educació -	De forma permanent
Consolidar l'espai de socialització entre adolescents entorn la diversitat sexual i de gènere	2.4.	Difondre material gràfic als municipis de la comarca i a xarxes socials sobre l'Espai Iris	Nombre de materials difosos/ Tipologia de materials i campanyes/ Nombre de serveis que han rebut aquest material i campanyes/ Tipologia de serveis que han rebut aquest material i campanyes/ Valoració dels serveis	Igualtat Joventut -	De forma permanent

	2.5.	Definir i mantenir una periodicitat estable de les trobades de l'Espai Iris	Nombre de trobades realitzades/ Memòria d'activitats realitzades/ Nombre de joves participants i municipis de procedència/ Valoració anual per part dels joves de l'Espai iris	Igualtat	De forma permanent
Sensibilitzar la comunitat educativa en la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere	2.6.	Organització d'una jornada anual formativa de professionals de l'educació/ de l'àmbit educatiu en la coeducació i la promoció de la diversitat sexual i de gènere	Nombre de jornades realitzades/ Programa de cada jornada/ Nombre d'assistents i perfils/ Valoració de la jornada	Igualtat - Educació	De forma anual
	2.7.	Promoció de la creació d'una xarxa de referents de centres educatius en temes de coeducació i diversitat sexual i de gènere que es trobarà a la jornada anual formativa	Nombre de referents identificats per centre educatiu i municipi/ Nombre de jornades realitzades/ Valoració de la jornada/ Valoració de la comunicació de la xarxa	Igualtat	De forma permanent
	2.8.	Sessió formativa de 2 hores sobre diversitat sexual i de gènere adreçada a les AFAs	Nombre de sessions realitzades/ Nombre d'assistents/ Valoració de la jornada/ Nombre de municipis i centres en què s'ha realitzat les formacions	Igualtat	De forma anual
	2.9.	Xerrada oberta adreçada a famílies de persones LGTBI de la comarca	Nombre d'assistents/ Municipis de procedència/ Valoració de l'activitat	Igualtat	Mitjà termini

	2.10.	4 píndoles formatives de 8 hores (en 4 sessions de 2 hores) per introduir i aprofundir en diversitat afectiva, sexual i de gènere en la infància i l'adolescència als professionals dels Punts al pati i dinamitzadors juvenils	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de la sessió formativa	Igualtat Joventut -	Curt termini
	2.11.	4 píndoles formatives de 8 hores (en 4 sessions de 2 hores) per introduir i aprofundir en diversitat afectiva, sexual i de gènere amb l'EBAS	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de la sessió formativa	Igualtat - SSB	Mitjà termini
	2.12.	Sessió formativa d'introducció a la diversitat sexual i de gènere en la infància i l'adolescència de 4 hores als professionals d'acompanyament al transport i monitoratge als menjadors	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de la sessió formativa	Igualtat Educació -	Mitjà termini
	2.13.	Sessió formativa d'introducció a la diversitat sexual i de gènere en la infància i l'adolescència de 4 hores als monitors i monitores del Consell Esportiu	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de la sessió formativa	Igualtat	Llarg termini

<p>Generar i/o difondre material pedagògic per sensibilitzar sobre la diversitat afectiva, sexual i de gènere adreçat als àmbits de l'educació, el lleure i la joventut</p>	2.14.	Ampliar el Projecte Infinites amb nous recursos i materials pedagògics que puguin circular per diferents espais de la comarca	Nombre de recursos i materials pedagògics nous/ Nombre d'espais que han emprat aquests materials i recursos	Igualtat Joventut -	De forma permanent
	2.15.	Tenir en compte la intersexualitat en la creació de material	Accions realitzades per visibilitzar la intersexualitat a la maleta coeducativa/ Accions realitzades per visibilitzar la intersexualitat a l'exposició Infinites/ Accions realitzades per visibilitzar la intersexualitat a nous materials	Igualtat	De forma permanent
	2.16.	Difusió de la maleta coeducativa als centres educatius, centres d'educació no formals i biblioteques de la comarca	Nombre d'accions a xarxes/ Nombre de centres contactats/ Nombre de municipis contactats	Igualtat	De forma permanent
	2.17.	Difusió dels Jocs per la Igualtat entre espais d'educació no formal de la comarca	Nombre d'accions de difusió/ Nombre d'espais d'educació no formal on s'han dut a terme els Jocs per la Igualtat	Igualtat	De forma permanent
	2.18.	Elaboració de material sobre educació sexual amb perspectiva LGTBI+ conjuntament amb el SIAD: La bossa de colors	Nombre de materials sobre educació sexual creats/ Tipologia de material creat/ Índex de continguts del material/ Accions de difusió del material	Igualtat	Curt termini

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

	2.19.	Elaboració de material sobre educació sexual amb perspectiva LGTBI+ conjuntament amb el SIAD i Joventut: Estima La Nit	Nombre de materials sobre educació sexual creats/ Tipologia de material creat/ Índex de continguts del material/ Accions de difusió del material	Igualtat Joventut -	Mitjà termini
	2.20.	Difusió del Protocol d'abordatge a les violències sexuals en entorns públics d'oci a la comarca del Bages	Accions de difusió realitzades/ Nombre de demandes de material vinculat al Protocol	Igualtat Joventut - Ajuntaments	De forma permanent
	2.21.	Difusió de colònies i activitats en el lleure per a joves LGTBI+ a la comarca	Nombre d'accions de difusió a xarxes/ Nombre de contactes amb joves	Igualtat Joventut -	De forma permanent
Sensibilitzar sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit esportiu	2.22.	Tallers de masculinitats crítiques als espais esportius	Nombre de tallers realitzats/ Tipologia d'espais esportius en què s'han realitzat/ Nombre d'assistents/ Valoració dels assistents	Igualtat Joventut -	Mitjà termini
	2.23.	Difondre les recomanacions per incloure la diversitat sexual i de gènere als espais esportius de la comarca	Nombre d'accions de difusió realitzades/ Nombre d'espais esportius que han incorporat les recomanacions	Igualtat	De forma permanent
	2.24.	Difondre els cartells "Cossos diversos" als equipaments esportius de la comarca	Nombre d'accions de difusió realitzades/ Nombre d'equipaments esportius que han emprat els cartells	Igualtat	De forma permanent

5.3. Combatre la LGTBIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit cultural

L'àmbit cultural és clau en la lluita contra la LGTBIfòbia i la promoció de la diversitat sexual i de gènere, ja que és a través d'aquest que es transmeten les narratives i les representacions dominants entorn la sexualitat i el gènere, revelant-se així el potencial de la cultura per reproduir o desafiar el sistema sexe-gènere. Promoure la diversitat a l'esfera cultural és, per tant, crucial per combatre la LGTBIfòbia, tot generant imaginaris més amplis i diversos per tota la ciutadania. La cultura també pot ser utilitzada per educar i sensibilitzar sobre qüestions que afecten les persones LGTB+, incloent la promoció de representacions positives i la creació d'esdeveniments culturals específics. Actualment, tot i la realització de projectes tan exitosos com *Infinites*, la major part de l'oferta cultural continua sent heterosexista, com evidencia la manca de referents a la comarca. Un dels principals reptes que el Pla enceta és la incorporació de la diversitat sexual i de gènere a l'oferta cultural municipal, donant continuïtat a les activitats puntuals que s'han dut a terme en aquesta línia. Les biblioteques municipals han realitzat accions de visibilització, però la manca de recursos sobre diversitat sexual i de gènere perviu. En aquest sentit, el Pla donarà un paper més central a aquests espais, creant promovent la generació d'activitats específiques.

A més, l'esfera cultural ofereix un espai perquè les persones LGTB+ puguin expressar-se i construir comunitat. Això és especialment pertinent per aquelles persones que se senten aïllades en altres dimensions de la seva vida o que viuen en municipis petits. La lògica heteronormativa de les programacions com les festes majors s'emmiralla també en la manca d'espais de socialització en contextos d'oci i lleure, malgrat l'impuls de l'Espai Iris i les activitats vinculades, com les exposicions i els projectes artístics. Per subvertir aquesta situació, el Pla preveu la promoció d'activitats d'oci i culturals per afavorir la socialització entre persones LGTB+ de totes les edats.

Posar el focus en l'àmbit cultural és una part essencial per potenciar una comarca que valori les experiències i contribucions de les persones LGTB+ a la societat, així com per fomentar la consolidació de llaços comunitaris i la resiliència de les persones LGTB+. En definitiva, aquest Pla és clau per a promoure una cultura més diversa i no discriminadora.

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Objectius específics:

- Incloure la diversitat sexual i de gènere a l'oferta cultural municipal (exposicions, cinefòrums, xerrades)
- Promoure activitats d'oci o lúdiques per afavorir la socialització entre persones LGTBI+
- Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere a les biblioteques municipals

Objectiu específic	Codi d'acció	Acció	Indicadors	Àrees implicades	Periodicitat
Incloure la diversitat sexual i de gènere a l'oferta cultural municipal (exposicions, cinefòrums, xerrades)	3.1.	Realitzar una trobada amb referents de cultura dels municipis i mantenir una coordinació anual	Programa de la jornada de treball realitzada/ Nombre d'assistents i municipis de procedència/ Valoració de la jornada/ Nombre de referents identificats per municipi que es coordinen activament/ Nombre de reunions realitzades i descripció dels acords o actuacions incentivades	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	Curt termini
	3.2.	Sessió formativa bàsica de 2 hores sobre diversitat afectiva, sexual i de gènere als responsables de cultura i les entitats culturals dels municipis	Nombre de persones que han rebut la formació i municipis i entitats als quals pertanyen/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	Curt termini
	3.3.	Elaboració d'un llistat amb propostes culturals amb perspectiva LGTBI+	Existència del llistat/ Nombre de propostes i tipologia	Igualtat	Curt termini
	3.4.	Difusió del llistat de propostes culturals amb perspectiva LGTBI+ als referents de cultura dels municipis	Nombre d'accions de difusió realitzades/ Tipologia de materials difosos/ Nombre de serveis que han rebut aquest material	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent
	3.5.	Promoure alguna actuació musical o teatral LGTBI+ a les festes majors dels municipis	Tipologia i nombre d'actuacions programades/ Llistat de municipis que han programat alguna actuació/ Nombre d'assistents com a públic	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent

Promoure activitats d'oci o lúdiques per afavorir la socialització entre persones LGTBI+	3.6.	Promoure la programació d'alguns actes culturals anuals als municipis de la comarca	Tipologia i nombre d'actes programats i municipis participants/ Nombre d'assistents com a públic a aquests actes	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent
	3.7.	Difusió dels actes culturals LGTBI+ dels municipis a tota la comarca	Nombre d'actes difosos/ Llistat de municipis que han rebut els materials	Igualtat - comunicació	De forma permanent
Visibilitzar la diversitat sexual i de gènere a les biblioteques municipals	3.8.	Promoure la realització de taules de temàtica LGTBI+ per diades vinculades amb la diversitat sexual i de gènere	Tipologia i nombre de taules programades i municipis participants/ Nombre d'assistents com a públic a aquestes activitats	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent
	3.9.	Promoure la realització de clubs de lectura de llibres de temàtica LGTBI+	Tipologia i nombre de clubs de lectura organitzats per municipis/ Nombre de participants i valoració de l'activitat	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent
	3.10.	Promoure la realització d'exposicions de temàtica LGTBI+	Tipologia i nombre d'exposicions programades i municipis participants/ Valoració pel públic assistent	Igualtat - Cultura dels ajuntaments	De forma permanent

5.4. Combatre la LGTBIfòbia i promoure la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit de la inclusió i la interculturalitat

Les polítiques LGTBI+, com altres polítiques d'igualtat, acostumen a ser monofocals, en el sentit que només tenen en compte un eix de desigualtat. En el cas de la intersecció entre diversitat sexual i de gènere i diversitat cultural i religiosa, aquesta aproximació monofocal és encara més accentuada. De forma general, les polítiques LGTBI+ s'adrecen principalment a un perfil de persona blanca, autòctona i laica o de tradició catòlica. D'altra banda, les polítiques

d'interculturalitat no conceben l'eix de diversitat sexual i de gènere. De forma subjacent, trobem concepcions sovint racistes, xenòfobes, i en casos particulars, islamòfobes, que neguen la possibilitat d'existència de persones LGTBI+ d'orígens o contextos no occidentals, per l'associació que s'hi fa amb certs estereotips de i l'immobilisme cultural que se'ls atribueix. S'identifica llavors una falta de perspectiva interseccional en les polítiques per la diversitat sexual i de gènere alhora que una falta de diàleg entre les polítiques interculturals i les polítiques per la diversitat sexual i de gènere.

Arran del I Pla, s'ha vist el treball en aquesta línia, incorporant la diversitat sexual i de gènere en els materials d'acollida i informació del SAI o en els cursos d'acollida, per exemple. No obstant això, se segueixen identificant reptes per treballar aquesta intersecció i que el Pla fa seus, buscant impulsar la formació i capacitatció d'aquests eixos de desigualtat i millorant l'accessibilitat al SAI, mentre es planteja com a horitzó el foment del treball conjunt entre les àrees d'interculturalitat i LGTBI+.

D'altra banda, de forma general, les persones grans també són assumides cis i heterosexuales, i pateixen discriminació per raó d'edat. Les persones grans LGTBI+ troben els seus drets vulnerats en diferents àmbits i dimensions, experiències en què els eixos de la classe social i la ruralitat també hi incideixen. Així, el Pla busca introduir la perspectiva LGTBI+ en els espais, accions i polítiques adreçades a les persones grans.

Per tant, aquest objectiu estratègic busca abordar les experiències de discriminació interseccional que emergeixen principalment en el creuament amb l'eix de diversitat cultural i religiosa, però també en menor mesura en el creuament de l'edat i la classe social, amb una atenció especial a les persones grans i migrades.

Objectius específics:

- Afavorir l'accessibilitat al SAI
- Capacitació de l'Àrea d'Igualtat en diversitat cultural i religiosa
- Formació sobre sexualitats, feminismes i afectivitats des d'una òptica d'igualtat i transculturalitat
- Incloure la perspectiva LGTBI+ a equipaments, centres, programes i activitats per a persones grans

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Objectiu específic	Codi d'acció	Acció	Indicadors	Àrees implicades	Periodicitat
Afavorir l'accessibilitat al SAI	4.1.	Elaboració de materials informatius sobre drets LGTBI+ de persones migrades en diverses llengües	Llistat de materials elaborats per tipologia, llengua i continguts/ Accions de difusió realitzades	Igualtat – Inclusió	Mitjà termini
Capacitació de l'Àrea d'Igualtat en diversitat cultural i religiosa	4.2.	Sessió formativa de 8 hores al SAI i el SIAD en diversitat cultural i religiosa i migracions (en 2 sessions de 4 hores)	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Igualtat – Inclusió	Curt termini
Formació sobre sexualitats, feminismes i afectivitats des d'una òptica d'igualtat i transculturalitat	4.3.	Sessió formativa de 2 hores en diversitat sexual i de gènere adreçada a famílies amb infants, adolescents i joves a càrrec, amb origen en la migració, per tal d'apoderar-les en aquest sentit	Nombre de persones que han rebut la formació/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Inclusió – Igualtat	Llarg termini
	4.4.	Sessió formativa de 4 hores en diversitat sexual i de gènere adreçada als i les professionals que, in situ, acompanyen a aquestes famílies per tal de rebre eines i aplicar-les en la intervenció del seu dia a dia	Nombre de persones que han rebut la formació i serveis dels procedeixen/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa	Inclusió – Igualtat	Mitjà termini
	4.5.	Taller adreçat a joves de col·lectius diversos per treballar sexualitat, afectivitat i relacions	Nombre de persones que han rebut el taller/ Valoració de l'alumnat del taller	Inclusió – Igualtat	Llarg termini

Incloure la perspectiva LGTBI+ a equipaments, centres, programes i activitats per a persones grans	4.6.	Sessió formativa de 4 hores en diversitat sexual i de gènere adreçada a professionals que treballen amb persones grans per aprofundir en la temàtica: treballadores socials, professionals de la salut, de residències, etc.	Nombre de persones que han rebut la formació/ Serveis als quals pertanyen/ Valoració de l'alumnat de la sessió formativa		Mitjà termini
	4.7.	Campanya de sensibilització i visibilització amb persones grans i d'altres edats de l'estil del "+ART" o marxas intergeneracionals	Tipologia de campanya realitzada/ Continguts/ Accions de difusió realitzades	Igualtat - Inclusió	Llarg termini

6. Governança, seguiment i avaluació del Pla

El Pla inclou els següents òrgans per gestionar el seguiment, l'avaluació i la revisió del Pla i per garantir una adequada governança:

En primer lloc, es crea la **Comissió tècnico-política del Consell Comarcal** de seguiment i avaluació del Pla. Està formada per la Conseller/a de l'Àrea d'Igualtat del CCB, la cap d'Àrea, les tècniques del SAI i el SIAD. Es fan reunions bimensuals.

En segon lloc, es troba la **Comissió tècnica d'atenció a les persones**, formada per la cap de l'Àrea d'Igualtat del CCB, les tècniques del SAI i el SIAD i les i els caps d'Atenció a les Persones del CCB. Es troba dues vegades a l'any per tal de donar seguiment a les accions de l'ens.

En tercer lloc, es manté el **Fòrum d'Igualtat**, format per regidores i regidors d'Igualtat dels municipis de la comarca. És un espai de coordinació de les polítiques de gènere i LGTBI+ amb els municipis de la comarca. Es fan un mínim de dues trobades anuals.

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

En quart lloc, s'estableix una **Taula de Coordinació de les Polítiques LGTBI+ Municipals** amb la participació dels i les tècniques o referents d'Igualtat dels municipis de la comarca, per tal de donar seguiment a les accions comarcals. Es realitzen trobades un cop l'any.

Per últim, en la línia de fomentar la participació entre els diferents agents rellevants del territori, el Pla preveu consolidar la ja operativa **Taula Comarcal LGTBI+**, en coordinació amb l'Ajuntament de Manresa. Aquest espai de participació de caire anual inclou agents vinculats a diverses àrees (salut, educació, esports, seguretat, etc.) i entitats i persones LGTBI+.

7. Annex

Annex 1. Taula de síntesi dels resultats de l'avaluació del I Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI)

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1: COMBATRE LA LGTBIFÒBIA			
REALITZADES		PARCIALMENT REALITZADES	NO REALITZADES
Creació del SAI LGTBI	Punts al Pati	Creació d'un circuit d'acompanyament per LGTBifòbia	Plans LGTBI a les universitats
Difusió de la Llei 11/2014 contra la LGTBifòbia	Protocol assetjament LGTBI	Xerrades AFA	
Suport a famílies LGTBI	Formacions a l'àmbit sanitari	Tutora de referència	
Campanyes a l'espai públic	Difusió de Trànsit	FUB	
Servei d'Inspecció a l'àmbit laboral*	Protocol Reproducció Assistida	Programes d'hàbits saludables a l'àmbit sanitari	
Formació a l'àmbit educatiu	Biblioteques		
Recomanacions d'atenció a l'àmbit educatiu	Festes lliures de LGTBifòbia		
Tallers a l'àmbit educatiu	Campanyes a equipaments esportius		

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2: VISIBILITZACIÓ

REALITZADES		PARCIALMENT REALITZADES	NO REALITZADES
Espai de trobada LGTBI	Material pedagògic	Models familiars no heterosexuats	Visibilització famílies homosexuals Protocol intersexualitat
Campanyes i entitats LGTBI	Consell d'Infants i d'Adolescents	Suport a empreses	
Coordinació SAI Central	Materials d'acollida	Recollir dades a l'àmbit laboral	
Recollir dades immigració i persones grans LGTBI	Difusió Trànsit	Xerrades a persones grans	
Suport a entitats LGTBI	Fons LGTBI biblioteques	Salut sexual no heterosexista	
Activitats amb persones grans	Cicles de cine i espectacles		
Recollir dades menors LGTBI	Casals de joves i educació en el lleure		
Elements de visibilització a l'espai públic	Difusió colònies LGTBI		
Recollir dades de denúncies	Recollir dades esports		
Activitats creatives a l'àmbit educatiu			

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3: TRANSVERSALITZACIÓ

REALITZADES		PARCIALMENT REALITZADES
Formació i sensibilització	Formació a policia local	Òrgans de participació ciutadana Regidories d'Igualtat i/o LGTBI Taula Comarcal LGTBI Reglaments municipals
Revisió de formularis	Plans i programes	
Nom sentit	Procediment d'inscripció fills de parelles lesbianes	
Opció no binària	Pla LGTBI	
Comunicació corporativa i mitjans de comunicació	Adhesió al Pla	
"Més divers, més Bages"	Suport als municipis	
Formació transversal a l'àmbit d'atenció a les persones	Diades LGTBI	
Formació a esports	Mesures contra l'assetjament a l'àmbit laboral	
Formació a monitores	Habilitació d'espais	

Annex 2. Participants de l'elaboració del Pla

Entrevistes a informants clau

- Àdria Mazcuñán i Claret, Consellera d'Educació, Dones i Polítiques d'Igualtat del Consell Comarcal del Bages (ara endavant CCB)
- Gemma Franch Reche, tècnica del SAI LGTBI del Bages
- Maria Rodó de Zárate, autora del I Pla LGTBI
- Muntsa Moncunill Closa, tècnica d'Igualtat de Sant Joan de Vilatorrada

Grup Motor

- Florinda Mérida Barrero, cap de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del CCB
- Gemma Franch Reche, tècnica del SAI LGTBI del CCB
- Ester Arcos Rossell, tècnica del SIAD del CCB
- Sònia Albuixech i Gámez, cap de la Secció de Suport al Territori en Polítiques d'Igualtat de la Diputació de Barcelona (ara endavant DB)
- Alfred Matamala Xicota, tècnic de l'Oficina de Polítiques d'Igualtat de la DB
- Miquel Missé, investigador del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere (UVic-UCC)
- Marina Garcia Castillo, investigadora del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere (UVic-UCC)

Grup de Treball

- Maria Priego Martínez, educadora social dels Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat CCB
- Paula Mora i Navarro, Cap de l'Àrea d'Educació, Cultura i Joventut CCB
- Alba Pascual Sarri, tècnica de l'Àrea d'Educació, Cultura i Joventut CCB
- Marina Jiménez del Barco Cantos, Servei d'Inclusió Social, Acollida i Envel·liment CCB
- Noemí Gudayol Sanclimens, Servei d'Inclusió Social, Acollida i Envel·liment CCB
- Mònica Busuldu Cabot, Servei d'Inclusió Social, Acollida i Envel·liment CCB
- Carles Rodríguez Herencia, Àrea de Promoció Econòmica i Desenvolupament Rural CCB
- Rosario Caballero Garcia, Cap de l'Oficina de Rehabilitació i Habitatge CCB
- Xavier Montes Azagra, Cap de l'EAIA CCB
- Muntsa Moncunill Closa, Àrea de Serveis a les Persones, Sant Joan de Vilatorrada.
- Josep Ortiz Montferrer, Serveis a les persones, Sant Vicenç de Castellet
- Cristina Arias Fíguls, Treballadora Social, Ajuntament de Sant Fruitós de Bages
- Betlem Pascual Serra, tècnica de joventut del CCB que presta servei a Callús i Balsareny

Grups de Treball Ampliats

Agents rellevants de la comarca

- Teresa Sabater, Directora Regió Sanitària de la Catalunya Central
- Meritxell Puig García, Treballadora Social de la Unitat de Trànsit de la Catalunya Central
- Montserrat Soler, Coordinadora del Protocol d'Atenció a les persones LGTBI – Althaia
- Àurea Autet Puig, Directora de Salut Mental – Althaia
- Laia Majó, Cap clínic Servei Psiquiatria Infanto-Juvenil – Althaia
- Maria Luisa Cebrián, Referent del Programa Salut i Escola
- Núria Viladés, Referent de coeducació als Serveis Territorials d'Educació a la Catalunya Central
- Assenció Ureña, Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya
- Clemente Ramírez, advocat de Bages per a Tothom
- Referents dels delictes d'odi i discriminació dels Mossos d'Esquadra a la Catalunya Central

Entitats LGTBI+ de la comarca

- Transfamílies Bages
- L'Aldarull
- ATC Llibertat
- Trebolmente